

Бүгінгі сабақта...

Сабак тақырыбы: Геосаясат және геосаяси факторлар

Оқу мақсаттары: Үкіметаралық саяси қатынастар, геосаясат, геосаяси орны, саяси География. Соңғы уақытта жүрген геосаясаттағы өзгерістер, оның ішінде елдер арасындағы бейбітшіліктің нығаюы. Әртүрлі елдердің геосаяси факторларын талдау және салыстыру. Үлкен сегіздік елдері (G8), Қоныс аударушы капитализм елдері, «Азия аймақтары», Мұнай экспорттаушы елдер ұғымдарын ажырата білу.

Жетістік критерийлері

1. Геосаясат ұғымын түсініп, осы тақырыпқа байланысты терминдерді біледі.
2. Геосаясаттың мемлекет орны мен дамуына әсерін біледі.
3. Дүние жүзіндегі қазіргі кездегі геосаяси жағдайлардың себептерін анықтайды.
4. Әлемдегі бейбітшілікті сақтаудың маңызын түсінеді.

Қайталау: Саяси картадағы өзгерістер

Сандық (мемлекетке жаңа жерлердің қосылуы, соғыстар барысында жерінен айырылуы немесе керісінше жаңа аумақтарды қосып алуы, мемлекетаралық келісімдер негізінде жер үлескілерін айырбастауы, мемлекеттердің қосылуы немесе бөлінуі)

Сапалық (елдің егемендігін алуы, басқару формасы мен мемлекет құрылымының, мемлекетаралық одақтардың құрылуы және т.б.)

Елдің саяси-географиялық орнын бағалау келесі негізгі сұрақтарды қамтиды:

- 1. Мемлекеттік шекараларды саяси және экономикалық бағалау**
- 2. Көлік жолдары, шикізат және өнім нарықтарына қатынасы**
- 3. Ғаламшардағы «ыстық нүктелерге» қатысы**

Геосаясат –зерттейді:

мемлекеттердің сыртқы саясаты мен халықаралық қатынастардың саяси, экономикалық, экологиялық, әскери-стратегиялық және елдің географиялық орнын.

«Геосаясат» ұғымын заманауи ғылымға 1916 жылы швед ғалымы *Рудольф Челлен* енгізді.

Геосаяси жағдайларға әсер етуші факторлар

Географиялық

Мәдени және діни

Саяси

Экономикалық

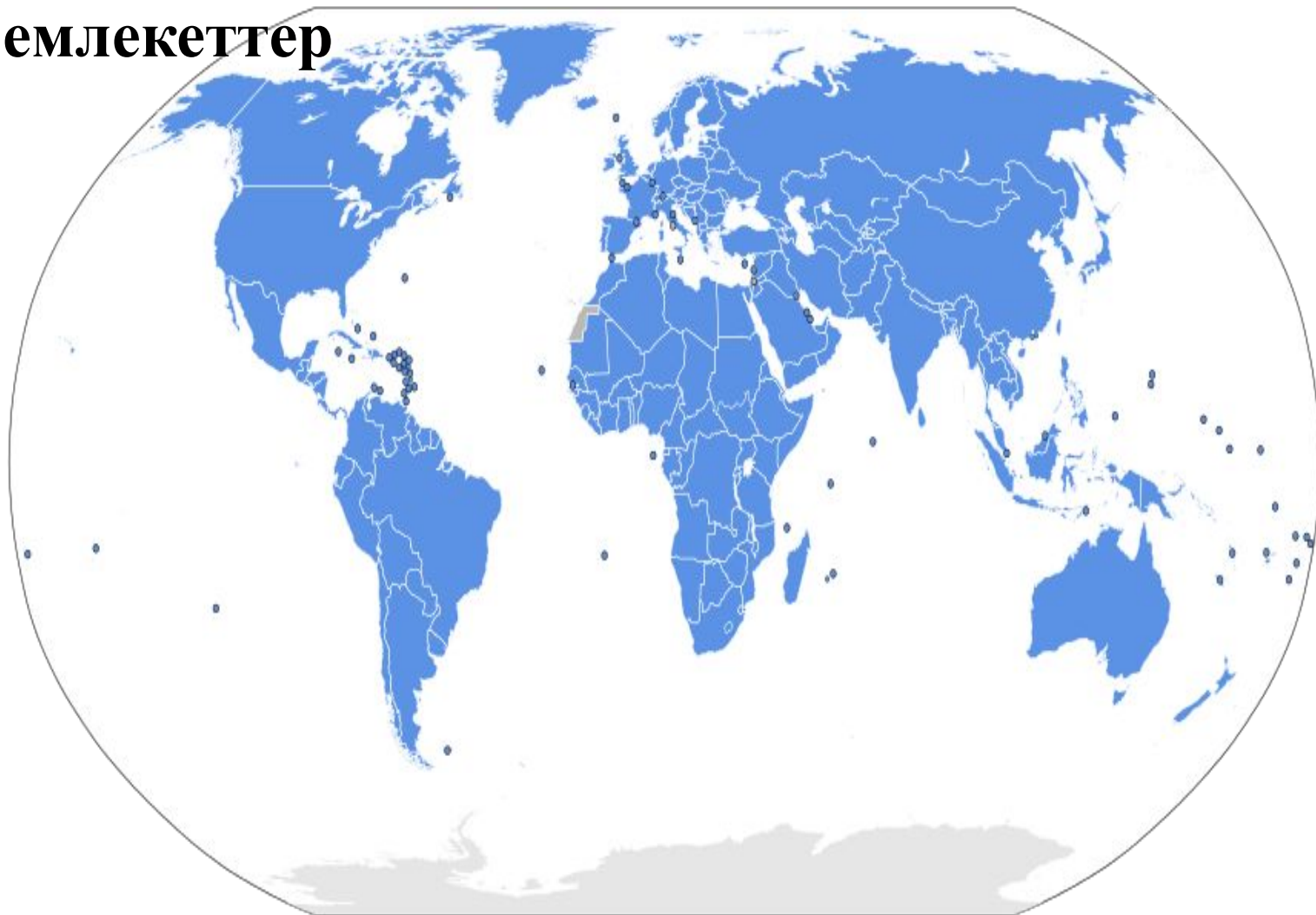
Этникалық

Әскери

Экологиялық

Демографиялық

Дүниежүзіндегі Біріккен Ұлттар Ұйымына мүше мемлекеттер

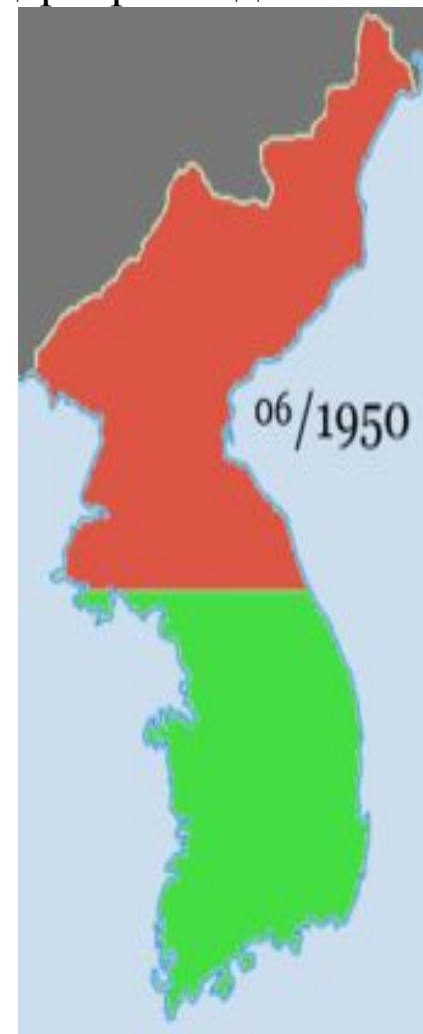

БҰҰ-на мүшелікке кірмейтіндер: Ватикан, Палестина, Батыс Сахара.

Тапсырма 1: Дүниежүзіндегі ХХ ғасырдағы ірі саяси өзгерістердің (саяси картаның өзгеруі) біреуіне талдау жасаңыз. Мысалы: 1939-45 жылдардағы ІІ-дүниежүзілік соғыс, Корей соғысы немесе «Африка жылы», КСРО-ның ыдырауы.

«Суық соғыс» қай елдер арасында болды? Оның себебі неде?

Корей соғысы— 1950 жылдың 25 маусымынан 1953 жылдың 27 шілдесіне дейін (дегенмен соғыстың ресми түрде тоқтағаны туралы жарияланған жоқ) созылған Солтүстік Корея мен Оңтүстік Корея арасындағы қақтығыс. Негізінен бұл соғысты **СҰЛЫҚ СОҒЫС** кезеңіндегі АҚШ-пен ҚХР және КСРО одақтас елдері арасындағы

1. АҚШ теңіз әскерлері қытай сарбаздарын тұтқынға алуды; 2. В-26 бомбалау үстінде; 3. Оңтүстік корейлік қашқындар; 4. БҰҰ күштері Пхеньяннан ашып, 38-ші параллельді қиып өтуде

Соғыс кезіндегі екі ел шекарасының

**Тапсырма 2: Қазіргі кездегі
дүниежүзіндегі геосаяси
жағдайларға әсер етуші факторлар
қандай?**

**Тапсырма 3: ХХІ ғасырдың
басындағы Солтүстік Африка
мен Таяу Шығыстағы ірі саяси
өзгерістердің (Араб көктемі)
себебі неде?**

Таяу Шығыс

Аймақтағы қазіргі кездегі геосаяси жағдайлардың

себептері:

1. Ауызбірліктің жоқтығы
2. Пайдалы қазбалар (мұнай мен газ)
3. Алып жатқан аумағының геосаяси маңызы
4. Үш дүние бөлігіне де еркін шығу
5. Израиль

Қоныс аударушы капитализм елдері

OPEC

Organization of the Petroleum
Exporting Countries

Жаңа индустриалды

әлдер /ЖИЕ/

- Австрия (1995 год)
- **Бельгия (1957 год)**
- Болгария (2007 год)
- Великобритания (1973 год)
- Венгрия (2004 год)
- **Германия (1957 год)**
- Греция (1981 год)
- Дания (1973 год)
- Ирландия (1973 год)
- Испания (1986 год)
- **Италия (1957 год)**
- Кипр (2004 год)
- Латвия (2004 год)
- Литва (2004 год)
- **Люксембург (1957 год)**
- Мальта (2004 год)
- **Нидерланды (1957 год)**
- Польша (2004 год)
- Словакия (2004 год)
- Словения (2004 год)
- Португалия (1986 год)
- Румыния (2007 год)
- Финляндия (1995 год)
- **Франция (1957 год)**
- **Хорватия (2013 год)**
- Чехия (2004 год)
- Швеция (1995 год)
- Эстония (2004 год)

Жетістік критерийлері

1. Геосаясат ұғымын түсініп, осы тақырыпқа байланысты терминдерді біледі.
2. Геосаясаттың мемлекет орны мен дамуына әсерін біледі.
3. Дүние жүзіндегі қазіргі кездегі геосаяси жағдайлардың себептерін анықтайды.
4. Әлемдегі бейбітшілікті сақтаудың маңызын түсінеді.

Рефлексия

Сұрақтарым бар

6

3

қолдандым

Қорытынды
жасадым

5

4

талдадым

түсіндім

1

2

Оқыдым/көрдім/
тыңдадым

Үй тапсырмасы

Терминдер анықтамасын жазу(дәптерге)

- Геосаясат
- Метрополиялар
- Тәуелді аумақтар
- Отарлар
- Протектораттар
- Ассоциациялық мемлекеттер
- Анклав
- Географиялық лимология
- Шалғайдағы департаменттер мен аймақтар

Пайдаланған ресурстар

- <https://www.google.kz/url?sa=i&rct=j&q=&esrc=s&source=images&cd=&cad=rja&uact=8&ved=0ahUKEwiQuuqYqffKAhVLEJoKHUqyCkgQjB0IBg&url=http%3A%2F%2Fmapoftheworld.ru%2Fkarta-mira>